

LA PRESENTACIÓ I LA CLAVELLINETA

“Glòria a la Immaculada
“hermosa” flor del cel
Ella és nostra estimada
Ella és el nostre estel”.

Quants records pot desvetllar aquest fragment de cançó a les exalumnes del **Col·legi de la Companyia de Maria o de Lestonnac**?; no dubto gens que molts, perquè la “Festa de la Presentació”, durant la qual es cantava, era **un gran esdeveniment!**

En escaure's que el present curs escolar 2006-2007, el col·legi celebra els 400 anys de la presència de la Companyia de Maria al món, m'ha semblat adient revifar-ne uns quants, d'aquells records, embolcallats, però, amb **bocins d'història**; la qual cosa començo tot seguit. Som-hi!

Segons es conta, **Joana de Lestonnac** (1556-1640), vídua del baró de Landiràs, rebé la inspiració de **fundar un nou orde religiós** i, amb l'aprovació del Papa Pau V, **nasqué la Companyia de Maria el 7-4-1607, el primer orde religiós femení dedicat a l'ensenyament**, essent el dia 1-5-1608 que Joana i les seves companyes vestiren l'hàbit i es consagraren a Déu.

Fou l'any 1610 quan **Joana de Lestonnac** proposà **celebrar la “Festa de la Presentació”** a la seva primera casa de Bordeus, pel fet que el **21 de novembre** és el dia que la **Verge Maria es consagrà al Senyor en la seva presentació al Temple**, on aniria cada dia per assistir a l'escola que preparava les donzelles d'Israel per tal que fossin dignes i educades dones del seu poble, disposades per a l'arribada del Messies.

Amb aquesta celebració, doncs, les alumnes podrien imitar la Verge Maria fent la seva consagració personal al Senyor, i prometent-li estimar-lo i servir-lo tots els dies de la seva vida com ho féu Ella.

La proposta de Joana de Lestonnac esdevingué realitat i, el dia 21 de novembre, **l'alumnat en files ordenades acompanyà la imatge de la Nena Maria**, portada a les espatlles

Imatge de Santa Joana. (Estampa recordança Noces d'Or de professió religiosa “madre” priora Dolors Mallafre Ferrater 5-11-1935).

per les alumnes grans, fins al peu de l'altar, on la rebé el sacerdot per col·locar-la al lloc destacat que abans s'havia preparat i adornat. Quan els actes religiosos van acabar, les nenes passaren la resta de la jornada en una alegre festa escolar.

Es veu que, la primera “Festa de la Presentació”, deixà una petjada tan fonda a l'ànim de les religioses i l'alumnat que, a partir d'aquell dia 21 de novembre de 1610, la imatge de la Verge Nena presidí la vida escolar de les alumnes.

A **Solsona**, però, la “Festa de la Presentació” no començaria a celebrar-se fins **mols anys més tard**, puix no fou fins el dia **19 de juny de 1758** que de matinada sortiren de **Barcelona**, en una tartana, les **quatre monges encarregades de donar vida al col·legi solsoní**: Mariana Crusellas, M. Antònia Vallgornera, M. Mariana Brichteus i M. Rosa Gasch, acompanyades per dos enviats del **Sr. Bisbe de Solsona (Fra José de Mezquia y**

Díaz) y del confessor i capellà del Monestir de Barcelona. Viatge que, a causa del mitjà de transport, durà tres dies.

En arribar a Solsona, foren rebudes pel senyor Bisbe, i s'allotjaren provisionalment a casa de Mn. Grau (més tard propietat de la família Viladrich), fins que **prengueren possessió del convent el dia 25 de juny de 1758**.

La qual cosa fou celebrada amb gran joia: tres dies de festa, amb recepció, processó, presa de possessió de l'edifici, vestiment de postulants, carrers engalanats, gegants, el drac, l'àguila, dos aguillons, dos ossos, música, representació teatral al carrer...

Celebració que expressà **el reconeixement de la ciutat** pel servei tan important que hi venien a prestar: **l'educació de la dona gratuïtament** (gratuïtat que durà fins el 1838, a causa del mal estat en què la desamortització deixà els patrimonis de les institucions eclesials).

Segles després, el dia **15-5-1949**, **Joana de Lestonnac** seria **canonitzada**, la qual cosa a **Solsona** fou festejada, també, amb **tres dies de festa**, durant els quals se celebraren misses solemnes -cadascuna cantada per un cor de cantors solsoní diferent-; es **bené la campana** del campanar de **l'Església del col·legi** i una nova imatge de Santa Joana; les antigues alumnes representaren teatralment la vida de la nova santa; es féu una solemne i participada processó portant relíquies de santa Joana...

La **tradicional “Festa de la Presentació”**, però, en durava dos de dies: el **dia 21 de novembre** “dia de la **Presentació** de Maria al Temple”, i el **dia 22** que, com a complement de la festa del dia anterior, se celebrava la

Col·legi Companyia de Maria o Lestonnac, començament segle XX (ACS, col·lecció de postals).

“Clavellineta”.

De la **fiesta del dia 21**, n'he trobat referències escrites en algunes publicacions solsonines, entre les quals:

***EL NAPBUF** -periòdic de la mainada de Solsona-, del **26-11-1932**, feia saber que "Amb l'acostumada animació i solemnitat, dilluns passat, els **dos col·legis de nenes d'aquesta ciutat celebraren la festa de la Presentació de la Mare de Déu (...)**"

I és que de fet, és just recordar que el **Col·legi de les Germanes Carmelites (1907-1940)**, conegut popularment com "de les monges de baix", **també la celebrava.**

*La fulla 11 de les **Fulles del Claustre**, de l'any **1954**, l'esmentava en informar que: "El dia 20 de novembre, **vigília de la festa de la Presentació**, escaient-se aquest any en dissabte i essent l'Any Marià, les **alumnes del Col·legi de les Monges de l'Ensenyança** feren la seva **visita** al nostre santuari per guanyar la **indulgència** concedida pel **Papa**. Assistiren a la Sabatina, en processó, **cantant i portant torxes multicolors a les mans**. La capella del Claustre va omplir-se de gom a gom i l'acte resultà altament simpàtic i emotiu. Acabada la Sabatina, passaren a besar la sagrada imatge de la patrona del seu camaril, entornant-se'n al seu col·legi amb la mateixa solemnitat amb que havien vingut".

L'endemà d'aquell dia 20 de novembre, doncs, el **Col·legi de la Companyia de Maria** degué **celebrar la "Festa de la Presentació"** més o menys com **recordo que ho fèiem els anys 50 i 60 del segle passat:**

Al **matí**, a l'Església de la Companyia de Maria, **missa i processó** que sortia de l'església i, passant pel carrer Castell,

Plaça Major, processó "Presentació" any 1934, acompanyada del conjunt musical Moderna Solsonina (arxiu Vicens).

arribava fins la **plaça Major**, on les **alumnes llegíem poesies i entonàvem cants a la imatge de la Verge Nena** (aquesta imatge era guardada al convent, i sols en sortia el dia de la Presentació) que també hi era portada, la lletra de les quals deia, per exemple:

**"Fem onejar al vent vostra bandera blanca,
bandera virginal d'un tros de cel folrada,
que tots la vegin bé, i diguin amb veu alta
la Verge regnarà, la Verge Sobirana".**

En arribar de nou a l'església, ens acostàvem a la imatge de la **Verge**, per **oferir-li el ciri** que havíem portat durant la processó. També ho fèiem cantant, i en recordo especialment aquest **bocinet de cançó:**

*Per les festes
de Nadal a*

C. Sèquia, 24
93 873 51 84
Manresa

C. Castell, 35
Tel. 973 48 11 67

Ctra. de Torà, 26
Tel. 973 48 12 90

Ctra. de Manresa
Ed. Piscis baixos
Tel. 973 48 20 55
SOLSONA

ELABORATS CÀRNICS

CAN SOLVI

La Casa de l'Embotit

- **Embotits de Nadal**
- **Tot tipus de patés**
- **Gran assortit de formatges**

*Bones
Festes!*

"Plats cuinats Can Solvi"

*Per Nadal i Cap d'any:
Plats per emportar*

Demana'ns la carta

**“Mare estimada,
oh!, gran Senyora,
des d’aquesta hora
sóc vostre esclau”.**

Quan s’acabava la cerimònia religiosa, no ens fèiem pas pregar per anar a la “classe”, puix sabíem que la “madre” ens hi donaria una “**llaminadura**” llavors molt preuada: “**pa d’àngel**” (làmina molt fina de pa sense llevat, de la qual es fan les hòsties) i, de seguida, ens el menjàvem amb delit, mentre parlàvem ja de la festa de l’endemà: “**La Clavellineta**”.

La **Festa de la Clavellineta**, complement de la de la Presentació, consistia en un **exquisit berenar**, que les mares s’hi lluien de debò preparant-nos-el.

En obrir la cistelleta on el portàvem, solíem trobar-hi **fruita** (poma, taronja, magrana...) alguna presa de **xocolata**, i el **tradicional pa de pessic** -elaborat en alguna de les “pasteleries” solsonines- anomenat “**clavellineta**”. Ah!, i sempre hi trobàvem, també, alguna cosa **per a les nenes pobres**: una **mandarina, una taronja...**

L’ambient que s’hi respirava era enjogassat i festiu:

Processó “Presentació” final anys 50 del segle passat. (Davant, esquerra fotografia, M. Antònia Viladrich, Laura Pintó, Montserrat Ciuró, Neus Mujal, Montserrat Riu, M. Carme Sorribes, Maria Llorens, ?, Guillermina Dach, M. Rosa Barcons. S’hi pot veure, també, un dels penons que s’hi solia portar).

Tant de bo que “aquesta història”, i els bocins de l’altra que he contat, us siguin plaents de llegir.

Bon Nadal i venturós Any Nou!

Plaça Major, processó “Presentació” començament anys 50 del segle passat. S’hi pot veure la imatge de la Verge Nena portada per alumnes del col.legi.

cantàvem cançons de la “Presentació”, jugàvem, i no ens des-
cuidàvem pas de **cantar, i ballar en rotllana, la tradicional cançó:**

**Qui la ballarà la clavellineta,
qui la ballarà la cavellinà.
Balli-la vostè senyora Francisca,
balli-la vostè senyora Mercè.
Una giradeta,
una tombadeta,
cap aquí, cap allà,
cadascú a la seva mà.**

Com que tot té un començament i un acabament, les **dues tradicionals festes** esmentades també s’acabaren. **Es deixaren de celebrar al principi de la dècada dels anys 70 del segle passat; per tant, ja són història!**

Alumnes vestides amb l’uniforme del col.legi i amb el vel que alguns anys es portaren el dia de la “Presentació”. (Començament anys 60: 1ª fila, esquerra, M. Àngels Creus i M. Rosa Pala; 2ª fila, esquerra, Montserrat Riu, Rossita Barrera, Montserrat Call; al darrere Roser Font).